

Nationale Grasdag over hoe-wat-waarom van *integrated pest management*

Vanaf 1 januari 2023 verbiedt de overheid het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op sportvelden. Tot die tijd komt er een overgangperiode en zullen we moeten kijken hoe we met beter veldbeheer de grasmat gezond kunnen houden. Omschakeling naar IPM is wenselijk als we het 'medicijnkastje' toch willen blijven aanspreken voor zeer uitzonderlijke situaties, maar hoe gaan we dat als sector regelen? Op de 17e editie van de Nationale Grasdag, op woensdag 22 januari a.s. in Zeist, zoomen specialisten uit onderwijs, consultancy en bedrijfsleven in op nut en noodzaak van *integrated pest management*.

Auteur: Linde Kruese

Op de middenstip van Nederland, de KNVB-campus in Zeist, komt de Nationale Grasdag met antwoorden op prangende vragen als: hoe kun je toewerken naar chemievrij beheer? Welke gevolgen heeft dit voor de kosten en de kwaliteit? Hoe verantwoord je de gekozen werkwijze en waarom? Wat kun je preventief en curatief doen met bepaalde cultuurtechnische maatregelen? Welke mogelijkheden zijn er voor een weerbare grasteelt? En hoe staat het met je kennis over IPM? Op deze themadag kom je alles te weten over duurzaam sportveldbeheer met behoud van speelkwaliteit. Uiteraard krijg je ook de belangrijkste bezienswaardigheden van de campus mee, dé plaats waar onze nationale selecties trainen. En topscheidsrechter Danny Makkellie geeft een unieke inkijk in de wereld van de video-arbitrage. We vroegen een aantal deelnemende partijen alvast naar hun kijk op chemievrij beheer en alles wat daarbij komt kijken.

Opgewassen tegen stressvolle groeiomstandigheden

Advanta zal tijdens de presentatie ingaan op het thema 'op weg naar een weerbare grasteelt'. Wat dat precies inhoudt, daar kan Job Steunenberg, commercieel manager recreatiegrassen, alles over vertellen. 'De vraag naar grassoorten en -rassen die vitaal blijven en opgewassen zijn tegen stressvolle groeiomstandigheden is groot. Het grote thema is

natuurlijk IPM, maar ook klimaatverandering speelt daarbij een rol. Er zijn allerlei manieren om daarmee om te gaan, bijvoorbeeld door planmatig te werken en de mengselkeuze en doorzaaifrequentie eraan aan te passen. Zo ontstaat een nieuw onderhoudsconcept. We presenteren twee praktijkcases van gemeenten die dit concept in praktijk hebben gebracht.' Naast een aangepaste onderhoudstactiek zet Advanta

Job Steunenberg

volop in op nieuwe variëteiten en grassoorten. Maar die ontwikkeling heeft tijd nodig, tijd die we met de Green Deal in zicht niet hebben. 'Het duurt vijftien jaar om een nieuw ras te ontwikkelen; we kunnen niet even een nieuwe soort uit onze mouw schudden. Er zijn wel soorten die kunnen bijdragen aan een beter speelveld, waaronder de Tetra-mengsels. Die hebben een dubbel aantal chromosomen, kiemen sneller en groeien sneller. Met deze mengsels is het mogelijk om buiten de gezette tijden door te zaaien, dus eerder in het voorjaar en later in het najaar. Veldbeemd is altijd een beetje ondergeschikt is geweest omdat hij langzaam ontkiemt, maar deze soort kan daardoor wel goed tegen droogte. Nu klimaatverandering een grotere rol speelt, wordt veldbeemd steeds meer omarmd.'

'Het grote thema is natuurlijk IPM, maar ook klimaatverandering speelt een rol'

Makkelijker nutriënten opnemen

Peter Laan, salesdirector bij DCM, zal tijdens de Nationale Grasdag het belang van biostimulanten belichten. 'Naast meststoffen en gewasbeschermingemiddelen ontstaat er een nieuwe groep producten, namelijk biostimulanten, die de plant helpen om nutriënten makkelijker en beter op te nemen. Ook zorgen ze dat de plant weerbaarder is tegen abiotische stress, waaronder droogte. Er is in de tuinbouw al een ontwikkeling gaande in dit soort producten, maar op sportvelden worden ze nog niet toegepast. Ik denk dat biostimulanten een grote rol gaan spelen in het sportveldenonderhoud op het moment dat chemie niet meer gebruikt mag worden. Ik voorzie dat DCM in 2023 met producten op de markt komt die zorgen voor een weerbaardere plant. Biostimulanten zijn geen vervanging voor chemie, maar dragen daar wel aan bij.' DCM heeft zelf nog geen biostimulanten voor de sportsector op de markt gebracht, maar Laan hoopt dat zich tijdens de Nationale Grasdag sportverenigingen melden die samen met DCM praktijkkennis willen opdoen. Laan: 'Er is nog heel weinig kennis op het gebied van biostimulanten. Fieldmanagers kennen ze nog onvoldoende en er moet meer onderzoek naar gedaan worden. Biostimulanten zullen niet op elk amateurveld ingezet worden, maar voor de fieldmanager die voorop wil lopen en zijn veld in topconditie wil brengen, kunnen ze meerwaarde hebben.'

Consequenties voor onderhoudscontracten

Kybys en Plann ingenieurs bundelen hun krachten tijdens de Nationale Grasdag 2020. Gezamenlijk brengen ze in kaart welke stappen sportveldbeheerders moeten nemen om aan de voorwaarden van de Green Deal te voldoen. Joris van der Cammen, senior projectwerker bij Kybys: 'De minister heeft in een juridisch kader vastgesteld dat vanaf 1 januari 2020 geen pesticiden meer gebruikt mogen worden op sportvelden, tenzij je kunt aantonen dat je er alles aan gedaan hebt om de plaag of het onkruid te bestrijden, maar dat dit niet voldoende was. Vanaf 1 januari 2023 mag je zelfs helemaal geen chemische bestrijdingsmiddelen meer gebruiken. Wat dat precies inhoudt, gaan we tijdens de Nationale Grasdag uitleggen. Daarnaast heeft de Green Deal consequenties voor onderhoudscontracten. Veel contracten zijn op basis van frequentiebestekken, maar er zal veel meer naar kwaliteit gekeken moeten worden. Je mag straks niet meer standaard chemisch bestrijden. Daardoor zal er veel meer moeten gebeuren op het vlak van preventie en monitoring. De aannemer moet de ontwikkelingen op het veld monitoren om te kunnen inspelen op de behoefte van het veld.' Verder is het volgens Van der Cammen ook essentieel om goed te communiceren met de gebruikers van de velden en daarbij draagvlak te creëren. 'De gebruikers zullen moeten accepteren dat het percentage onkruid in de velden hoger zal zijn dan ze gewend waren. Je moet afspraken

Peter Laan

Joris van der Cammen

‘Veel contracten zijn op basis van frequentiebestekken, maar er zal meer naar kwaliteit gekeken moeten worden’

maken over de hoeveelheid onkruid die op het veld te tolereren is. Je moet er natuurlijk wel rekening mee houden dat het veld sporttechnisch nog steeds aan de eisen moet voldoen.’

Coulantere voorwaarden voor Green Deal

Goof Rijndorp, directeur van Bras Fijnaart, ziet een compleet chemievrije Green Deal niet zo zitten. Daarom pleit hij voor het inzetten van chemie als het écht niet anders kan. Hij vergelijkt het met longontsteking: ‘Ik ben geen voorstander van te pas en te onpas chemie gebruiken, maar soms zijn de omstandigheden zo dat je niet anders kunt. Als mens kun je er bijvoorbeeld alles aan doen om te voorkomen dat je ziek wordt, maar desondanks kun je toch longontsteking krijgen. In dat geval krijg je antibiotica voorgeschreven. Dat zou voor sportvelden ook over vijf jaar nog mogelijk moeten zijn.’ Als voorbeeld op het voetbalveld haalt hij engerlingen aan. ‘Je kunt ontzettend hard je best doen om engerlingen tegen te gaan door het bevorderen van de leefomgeving van de natuurlijke vijanden en door de grasomstandigheden optimaal te maken, zodat de grasplant weerstand biedt tegen de

Goof Rijndorp

aanvallen van engerlingen, maar toch kunnen ze ineens tevoorschijn komen. Daarom zou het goed zijn om, in uitzonderlijke gevallen, als je alles geprobeerd hebt én je dat kunt aantonen, terug te kunnen grijpen naar chemie. Om vervolgens, als het probleem opgelost is, weer terug te gaan naar de niet-chemische maatregelen van IPM. We zien in andere sectoren dat de overheid deze IPM-aanpak toestaat.’

Wie en wat moet er gebeuren

De implementatie van IPM zal volgens Liset van Pinxteren – van de Kerkhof, opleidingscoördinator bij IPC Groene Ruimte, in de uitvoering de nodige aandacht moeten krijgen. ‘Belangrijk daarbij is om de rolverdeling van alle personen betrokken bij het beheer met bijhorende verantwoordelijkheden helder in kaart te hebben. Niet alleen ‘wie’, maar ook ‘wat moet er moet gebeuren’ moet duidelijk zijn. Dit kan in kaart gebracht worden wanneer er voldoende intentie en motivatie is binnen een organisatie. Daarnaast zal voldoende kennis en kunde met betrekking tot beheer op sportvelden cruciaal zijn. Het gaat verder dan alleen kennis over IPM, de inspectie,

inventarisatie, preventie en het treffen van maatregelen.’

Nationale Grasdag

De Nationale Grasdag is een jaarlijkse studiedag voor iedereen die professioneel met gras te maken heeft, zowel beheertechnisch als beleidsmatig. Het kennisevent is een initiatief van Limagrain Advanta, DCM, Kybys, Plann ingenieurs, IPC Groene Ruimte, Fertilab en Bras Fijnaart met medewerking van de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek. Vanuit de laatste ontwikkelingen en innovaties in grasveredeling, grondanalyse en bemesting, cultuurtechniek, ontwerp, realisatie en beheer laten experts hun licht schijnen op *integrated pest management* (IPM) als alternatief voor chemievrij sportveldbeheer.

Be social

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/article/31749/nationale-grasdag-over-hoe-wat-waarom-van-integrated-pest-management